

Resultats dels estudis preliminars per a la creació d'una nova Reserva Marina a Sóller.

Antoni Frau Mayol.

Direcció General de Pesca. Conselleria de Presidència. Àrea d'Agricultura i Pesca.
Carrer Foners 10, 07009 Palma de Mallorca

Les aigües de la Serra de Tramuntana han constituït des de sempre el recurs pesquer tradicional dels pescadors sollerics. Durant els darrers anys però, les poblacions de moltes de les espècies marines explotades han experimentat una forta recessió, el que ha despertat la preocupació de diversos sectors socials i econòmics implicats. Per això, i a petició del Ministeri de medi ambient medi rural i marí i com a demanda d'agrupacions interessades en la correcte gestió i conservació del mar, la Direcció General de Pesca ha iniciat els estudis necessaris per tal de dissenyar una nova reserva marina a la costa sollerica.

El present treball mostra els resultats dels estudis biològics preliminars realitzats durant l'estiu del 2009 i 2010 i els compara amb els corresponents resultats obtinguts a altres reserves marines de les Illes Balears, per tal de posar de manifest la conveniència d'aquesta figura de protecció per recuperar i conservar la biodiversitat dels ecosistemes marins d'aquesta costa, amb tots els beneficis econòmics i socials que això suposa.

Per a l'estudi s'ha aplicat la metodologia anomenada *Evaluación rápida de áreas costeras como herramienta de planificación de Áreas Marinas Protegidas*. Desenvolupada per Amengual J., Álvarez-Berasategui D., Reñones O., Coll J., Marbà N. Tots ells investigadors de centres de recerca de les Balears. S'ha escollit aquest mètode perquè, tal i com el seu nom indica és ràpid, fiable, i d'aplicació relativament fàcil.

La informació de la costa compresa entre sa punta Grossa i cala Romagueral entre 0 i 40 metres de fondària, s'ha analitzat a tres nivells. A) Mitjançant indicadors de Classe I (cartes nàutiques, fotos aèries, etc ...) B) Mitjançant indicadors de Classe II (impliquen feina de camp) de mesoescala (espais de 500 a 1500 metres) i microescala (espais de 50 a 500 m).

Els indicadors de classe I ens permeteren dividir la costa en tres tipologies geomorfològiques: a) caps, b) badies i cales i c) penyas-segats continus. En aquestes tres unitats se varen efectuar 31 immersions de reconeixement de mesoescala i 5 transsectes submarins de més d'1Km cadascun. En aquestes immersions es varen prendre dades sobre les següents variables:

1. Percentatge de cada tipus d'hàbitat en l'espai recorregut
2. Indicador d'heterogeneïtat d'hàbitats.
3. Indicador de rugositat.
4. Indicador de paisatge.
5. Indicador de connectivitat cap a aigües més exteriors.
6. Presència d'algues invasores.
7. Nombre d'espècies d'interès pesquer.
8. Nombre d'invertebrats amb interès pesquer o conservacionista (llagosta, nacres, corall vermell, etc).

Després d'obtenir aquestes dades, se varen fer les mitjanes dels indicadors per a cada zona i s'observà quines zones presentaven major interès. En aquestes se varen dur a terme el mostreig de microescala per aconseguir major detall en la seva descripció. Aquests mostreigs es basen en censos visuals submarins estandarditzats sobre totes les espècies de peixos vulnerables a la pesca submarina i professional. Els transectes realitzats durant les immersions per a fer els censos, eren de 50x5 m (250 m²). A més d'aquests mostreigs a zones amb alta puntuació de mesoescala se varen fer més mostreigs a diferents punts de la costa per tenir informació dirigida a conèixer l'estat de les poblacions i poder comparar-les amb altres zones de Balears. En total se varen realitzar 86 transectes de microescala a 16 punts diferents de la costa. Les variables analitzades en els transectes de microescala són:

1. Riquesa d'espècies
2. Riquesa d'espècies catalogades a llistes vermelles
3. Biomassa total en 250 m²

Paral·lelament als estudis corresponents al busseig s'ha dut a terme un mostreig amb sonda batimètrica i càmera submarina amb l'objectiu de definir el perfil i característiques batimètriques a la zona d'estudi i al mateix temps detectar possibles estructures o peculiaritats geomorfològiques a tenir en compte. Així com també una campanya de pesques experimentals amb volantí. Les pesques s'han realitzat de forma estandarditzada. Això és, totes amb una duració determinada, concretament trenta minuts, i emprant en tots els casos la mateixa esca i el mateix ormeig. D'aquesta forma els resultats de les pesques son comparables entre si.

A continuació es mostren els gràfics dels resultats de censos visuals i pesques experimentals obtinguts durant la campanya de mostreig a l'estiu del 2010.

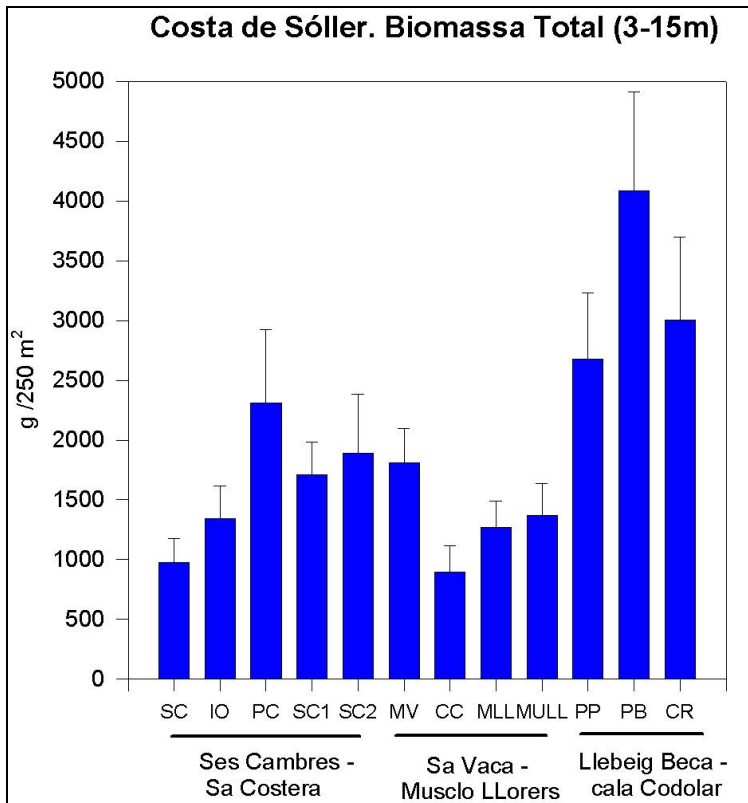

Fig. 1 Biomassa total per 250m² en l'estrat batimètric de 3 a 15 metres. Les barres d'error indiquen la desviació estàndard de la mitjana

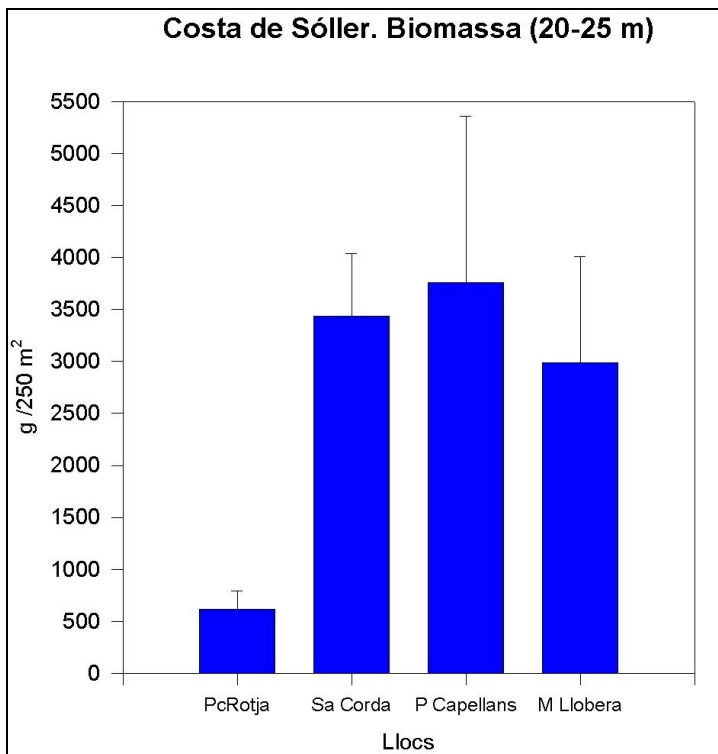

Fig. 2 Biomassa total per 250m² en l'estrat batimètric de 20 a 25 metres. Les barres d'error indiquen la desviació estàndard de la mitjana

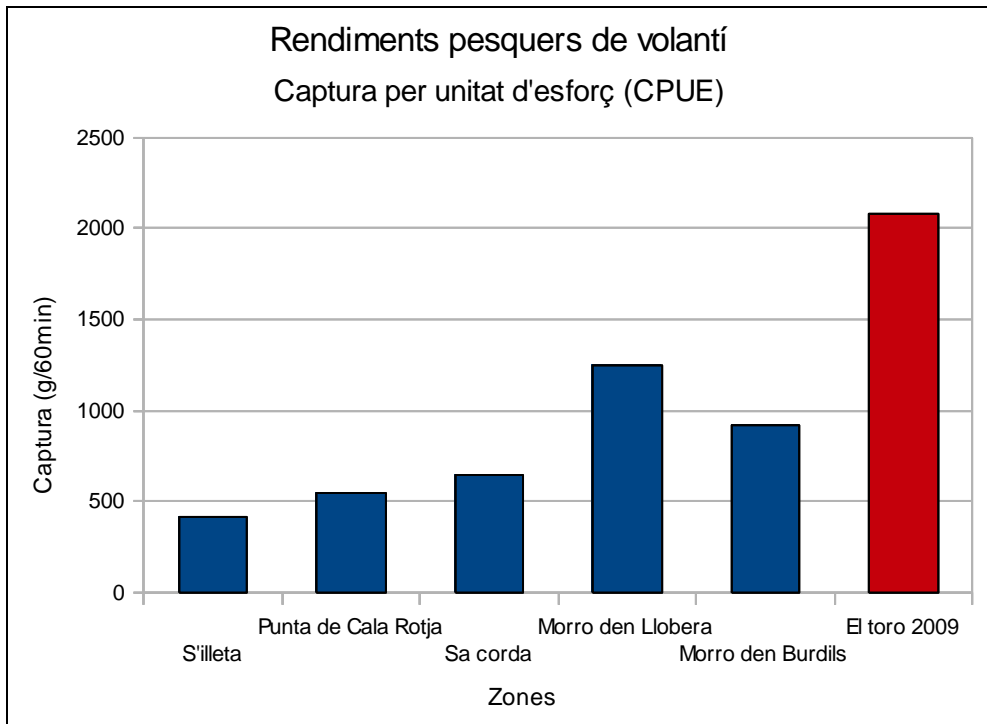

Fig.3 Rendiments pesquers de les pesques de volanti realitzades a l'estiu del 2010 a l'àrea d'estudi. Els valors de la captura s'expressen en grams capturats per hora de pesca. En vermell es mostra la captura mitjana per hora a la reserva marina de El Toro, a Calvià.

Dels resultats es desprèn que la biomassa, en termes generals, és major quan major és la distància al port de Sóller. Aquest fet queda reflectit tant en els censos visuals com en les pesques experimentals. Si es comparen els valors dels resultats obtinguts amb els obtinguts a campanyes de mostreig a altres zones, s'observa que els valors de biomassa i de captures per unitat d'esforç (CPUE) corresponents a Sóller son molt semblants als de les zones que suporten una alta pressió pesquera i es troben en una situació de sobreexplotació, com per exemple la badia de Palma o algunes àrees de la costa del llevant mallorquí.